

losti, da so se napravili italijanska narodna čutila hudo žaleči dvojezični napisi.

V Buzetu se je dvojezični uradni napis pri ondnotni pošti zamazal.

Povsod vidimo predrznost in nezakonitosti.

Zdaj je kak občinski svet, ki kritikuje vladne naredbe, zdaj zopet hoče akademična mladina razpravljati o zakonitih obrambnih sredstvih italijanske narodnosti na Primorskem.

Pojmi so tako zmedeni, da je neki član neke „državo ohranjajoče stranke“ mogoče reči v brzovjavki: „Istra naj se izjavi solidarno s Piranom, kaznovanim zaradi hudodelstva patrijotizma.“ Izvršitev vladne naredbe se zmatra za kazen, upor zoper izvršitev pa za patrijotizem.

Celo načelnik avtonomne deželne uprave pravi v svoji brzovjavki na gospoda ministerskega predsednika, da bi bil preklic rešene naredbe najprimernejše sredstvo, da se naredi konec izgredu in demonstracijam.

Posledica te zmedenosti pojmov so številni protesti in izrazi sožalja s strani občin in zasebnikov, ki zmatrajo celo rahlo vladno postopanje za neopravičeno in hočejo vlado prisiliti, naj se popolnoma umakne.

Celo gibanje, kakor se jasno vidi iz znakov, se prevdarno vodi in je jednotno ter uzorno organizovano, tako da živo spominja na jednake razmere v bivših avstrijskih provincijah.

Tak sad je na Primorskem obrodil sistem, kateri je od nekdanj zlasti po zadnjih časih v veljavi, sistem, po katerem se cesarju zvesto slovansko prebivalstvo na škodo avstrijske državne ideje v vsakem oziru zapostavlja in ovira v naravnem razvoju, do čim bi samo jednako pravično ravnanje z obema narodnostima bilo državi na korist.

Slovence, katerim kažejo državna oblastva le v najredkejših slučajih dobrohotnost, katerih jezik se v šoli in v uradu zanemarja, katerih materijalni interesi se prezirajo, katerih življenje in svoboda je skoro izključno italijanskim porotnikom izročena na milost in nemilost, dasi je večina prebivalstva slovenske narodnosti, Slovence potisne tako umikanje vlade le še bolj v sužnost Italijanov, jim mora vzeti ves pogum ter je gnati v obupanje.

Z ozirom na to vprašajo podpisanci visoko vlado:

„Ali hoče visoka c. kr. vlada narediti že konec pogubnemu sistemu, ki je na Primorskem v veljavi in nehati z zadrževanjem po državnih osnovnih zakonih tlačenemu, cesarju zvestemu slovanskemu prebivalstvu pristojnih pravic?“

Na Dunaju, 10. novembra 1894.

Alfred Coronini, dr. Gregorčič, dr. Laginja, Spinčić, Kramar, dr. Ferjančič, Biankini, Dapar, Borčić, Nabergoj, dr. Brzorad, Perič, Thurnher, dr. Kaizl, Kušar, dr. Scheicher, dr. Lueger.

Goriški župan in slovenski jezik.

Interpelacija,

katero so stavili poslanci Alfred grof Coronini-Cronberg in drugovi v seji državnega zbora z dne 31. oktobra na gospoda ministra notranjih zadev, se glasi v doslovnem prevodu po stenografskem zapisniku nastopno:

„Opetovano se je dogodilo, da način, po katerem župan mesta Gorice, ki ima lastni občinski statut, upravlja svojo službo, žali sedaj občinarje same, sedaj pa predstojnike nekaterih sosednjih občin v njih narodnem čutstvu in v njih državljskih pravicah.“

Dne 8. oktobra t. l. predložila je slovenska rodbina, katera je nastanjena že pet let v Gorici, županu v podpis rodbinsko polo (spričevalo ubožnosti) za nje otroka, ki pohodi šolo.

Župan dr. Venuti pa, kateri ima kot odvetnik vsak dan opraviti se slovenskimi strankami, katerim so vrata njegove pisarne vedno in poslušno odprte, trdil je v svojem uradu kot župan, da ne razume jezika, v katerem je ono spričevalo na nemško-slovenske tiskarice pisano, ter je odrekel iz tega razloga svoj podpis pod mestni službeni pečat in besedi „Il Podestà“, prvega je bil na spričevalo podredjeni uradnik že pritisnil, besedi pa zapisal, ter je oboje prečrtal z rudečim svinčnikom, kakor je iz priloženega originala razvidno.

Tako postopanje župana občine, v kateri prebiva po zadnjem popisovanju ljudstva z dne 31. decembra 1890. 14.860 stanovnikov italijanske, 3567 slovenske in 1497 nemške narodnosti — v istini pa je v goriškem obmestju nastanjenih okoli 7000 Slovencev — je tem čudnejše, ker so pri občinskem uradu nameščeni uradniki in službeno osebe, ki so zmožni slovenskega jezika.

Ali župan se ni zadovoljil le s tem, da je zavrnil obitelj, katera je mislila prositi, da bi se nje šolo obiskajoči otrok oprostil šolnine, ampak poslal je tudi predstojniku župnijskega urada, kateri je podpisal omenjeno spričevalo v latinskem jeziku, dopis, v katerem izraža svoje začudenje, da župnijski ured podpisuje spise napravljane v jeziku, ki ni jezik občinskega urada in katerega župan ne razume.

Županu toraj ni zadostilo, da je odrekel slovenskemu jeziku pravico, katera mu

gre po 19. članu državnega temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov, on je temveč poskušal ukreniti, da bi označeni župnijski ured preziral postavne določbe ter se ne ravnal po njih.

Poznane so prizadevanja Primorske iredente, da bise prikazalo Primorsko kot italijansko ozemlje, katerej nakani morajo med drugim služiti tudi prevajanja in pačenja slovanskih krajevnih in osebnih imen.

Tako je prestavil list goriškega geta „Corriere di Gorizia“, ki je glasilo iredentarske stranke v Gorici, ime občine Podgora, katera meji z Gorico, v „Piedimonte“; to je prouzročilo, da se sedaj mnogi poslužujejo tega „pomenljivega“ izraza.

Tako n. pr. poslužuje se tudi župan goriški v svojih službenih dopisih na slovensko občino Podgoro imena Piedimonte.

Da, akoprem se je občina Podgora zoper to nepristojnost opetovano pritožila na c. kr. namestništvo, in akoprem je c. kr. namestništvo prepovedalo podredjenim uradom in posebej še c. kr. poštnemu uradu v Gorici rabiti oznako „Piedimonte“, sprejelo se je uzlic temu, toraj očitno z znanjem c. kr. namestništva v Trstu, to ime v krajevni repertorij za leto 1894.

Na podlagi teh resničnih dogodkov primorani so podpisani Nj. preuzvišenosti gospodu ministru notranjih zadev staviti sledeča vprašanja:

1. Je Nj. ekselencenca voljno pozvedovati o teh dogodkih?

2. Hoče-li Nj. ekselencenca za to skrbeti, da se goriškim Slovincem po tamošnjem občinskem uradu ne bodo prikrajševale v državnem temeljnem zakonu jim zagotovljene pravice, in da se slovenska krajevna imena ne bodo tendenciozno pačila.

Dunaj, dne 31. oktobra 1894.

Alfred grof Coronini.

Dr. Gregorčič, Šupuk, Kušar, Perič, Spinčić, dr. Dostal, dr. Lang, Pfeifer, dr. Kaizl, dr. Ferjančič, Biankini, dr. Bula, dr. Gregorec, Borčić, Troll, Thurnher, dr. Kramar, dr. Šil, dr. Šamánek.

„Correspondenz-Bureau“ o izgreduh v Istri.

Interpelacija

poslancev Spinčića, Alfreda grofa Coroninija in drugov na c. k. vlado.

„Correspondenz-Bureau“ je poročal o političnih demonstracijah, katere so se v Istri z znanjem vladnih organov inscenirale, tendenciozno in neresnično; te vesti je nujno potrebno popraviti.

Brez da bi se vpuščali v podrobnosti teh glasov, omejuje se za sedaj podpisani opozoriti c. kr. vlado na jedno brzovjavko „Correspondenz-Bureau-a“.

Brzovjavka korespondenčnega urada iz Rima z dne 2. novembra t. l. glasi se med drugim: Narodno gibanje v Istri je dosedaj zamolčalo italijansko časnikarstvo navlašč, da ne bi dalo sistematičnem sumničanju slovanskih politikarjev nikake dejstvene zaslombe. List „Provincia di Brescia“, glasilo Zanardellijeva, je spregovoril in vpraša z očitnem cikanjem na Crispija, kde je ostala toliko slavljena moč Italije nasproti postopanju Dunajske vlade. List „Reforma“ ne ostane odgovora dolžan in se čudi temu vprašanju, katero še manje zatajuje misli, kakor ugovarjanja iredentovskega „Circolo Garibaldi“, kateri se sedaj brzda neobično gotovo samo le z ozirom na domovino.

Ozirom na ta brzovjav dovoljujejo si podpisani, braneči interese habsburške monarhije, kakor one hrvatskega in slovenskega naroda, v nasprotju prikrivalnemu sistemu mnogih činbenikov pokazati na sledeče italijanske liste in njih poročila.

„O narodnem gibanju“ v Istri ni spregovoril samo list „Provincia di Brescia“, na kar mu je odgovorila „Riforma“, temveč tudi „Perseveranza“ v Milanu je pisala o zadevi tabelj v Istri in je imenovala napravo dvojezičnih napisov razžaljenje italijanske narodnosti Istrijanov s pristavkom, da se z takimi tablam zanka narodopisna lega istrskega polotoka, in da „manjšina“ istrskih Slovanov ne more zahtevati tega, kar ima italijanska „večina“.

List „Gazzetta di Venezia“ ni samo pozdravil na poznani način dohod avstrijskih vojakov v Piran. (Glej interpelacijo Spinčića, Alfreda Coroninija in drugov z dne 31. oktobra t. l.), temveč imenoval je tudi Slovence „razza barbara, brutale, ignorante, animalesca“ in Hrvate kot „ingoiatori di candele di sego“; in to one Hrvate, kateri so se v vojnah, na koje cika „Gazzetta di Venezia“ bojevali ne kot Hrvati, ampak kot avstrijski vojaki. Tudi Rimski „Messagero“ je opisal po znani navadi dohod in sprejem avstrijskih vojakov v Piranu.

Oklic na „Italiani“, katerega so delegati družtva „Circolo Garibaldi di Trieste“ razposlali sekcijam v Kopru, Piranu, Poreču, Bujah, Rovinju, Paznju Labinu in Pulju, katerega je priobčil list „Caffaro“ v Genovi v št. 301. z dne 28. oktobra t. l., in kateri se je že vročil na razpolago c. kr. vlade, tiskal in razposlal se je še posebej kot okrožnica. Poziv istega „Circolo Garibaldi“ — Sezioni Istriane“ od „comitato esecutivo“ na „Istriani“, kojega je eden iztis sub 7. priložen in kateri se je pričel v Trstu dne 29. oktobra t. l. deliti, porazdelil se je v posameznih

mestih Istre, osobito v javnih lokalih, iz aploh po Primorskem v sto in sto iztisih.

List „L'Eco dell'Alpe Giulia“ N. 55, Trieste — Ottobre 1894, katerega je eden eksemplar priložen pod 7/2, ki je poln zasmravanja in sovražta do habsburške države in do našega presvitelega vladarja, čita se istotako v mnogih iztisih po istrskih in primorskih mestih. Bilo bi predložilo navesti vse liste, ki so pisali v enakem smislu.

O priliki dogodkov v Istri niso prijavi li poslanci Barzilai in Imbriani interpelacije v Rimskem parlamentu, zborovalo je tudi družtvo „Dante Alighieri“ v Bariju, kjer se je razgovarjalo o dogodkih v Piranu in kjer se je označila Avstrija za „violatrice delle sue leggi“. Dalje se je spominjalo v iredentarskem smislu zadevo uradnih tabelj v Istri tudi pri slavnosti v Mentani, katera je bila mnogo obiskana.

Množica, katera je bila zbrana pred mestno hišo v Trstu, med tem ko je mestni svet dne 2. t. m. svečano sprejel istrske odposlanca kričala je brez vsake ovire: Abbasso Nabergoj! Fora i s'ciavi! Viva l'Istria italiana! Viva l'Italia unita! Abbasso le tabelle s'ciave! Viva Rascovich! in je še posebej ploskala, ko se je tržaški župan pokazal na balkonu z županom Piranskim in Koprskim in je obema podal roko.

Glede na vse to in na poznani odnošaj korespondenčnega urada k c. k. vladi dovoli se podpisani vprašati:

„Ali odobruje visoka vlada, čije geslo je odkritosrčnost in resnica, tako tendenciozno in neresnično poročanje zavoda, kateri se subvencionira iz državnih sredstev?“

Na Dunaju, dne 6. novembra 1894.

Spinčić, Alfred Coronini, dr. Laginja, Biankini, Dapar, Kušar, dr. Vašaty, dr. Šamánek, Formánek, dr. Gregorčič, Hájek, dr. Šil, Kaftan, Tilser, König, Sokol, dr. Dyk, Rozkošný.

Demonstracije v Istri.

Interpelacija

poslancev Spinčić, Alfred grof Coronini in drugov na c. k. ukupno ministerstvo z dne 31. oktobra t. l. se glasi v doslovnem prevodu po stenografskem zapisniku:

„Novejši dogodki v Istri tičoč se skrbijo za uzdrževanje miru in reda, na čuvanje ugleda državne oblasti in varnosti državljanov hrvatske in slovenske narodnosti pojasnjeni so sicer že deloma v interpelaciji poslanca Kluna in drugov z dne 29. oktobra; a podpisani ne morejo kaj, da ne bi iztaknili z ozirom na važnost položaja na Primorskem še neke druge rečij.

Prvo vest o naredbi gledé naprave dvojezičnih napisov na uradnih grbih pri okrajnih sodnijah je priobčil list „Piccolo della sera“ dne 6. oktobra. Drugi dan pa je imel že od svojega Piranskega dopisnika točen prepis naredbe v rokah. Dne 18. oktobra je okrajni sodnik v Piranu, vrnivši se z dopusta, iskal po celem mestu ljudi, ne da bi se premenili grb, marveč da bi se snel samoitalijanski grb, ter se je spomnil svojega sluge še-le, koje se je takó ljudstvo opozorilo na to, kar se namerava. Dne 23. oktobra izobesil je zopet isti okrajni sodnik uradni grb se samoitalijanskim napisom, katerega je našel v shranitšču.

Dne 7. oktobra imel je občinski odbor baje za to sejo, da bi pomiril prebivalstvo zaradi te naredbe, premda se onda še ni moglo govoriti o kakem nemiru; v istini se je pa ljudstvo po tej seji še-le opozorilo na naredbo in se je proti nji započela agitacija, katere nasledki so se pokazali tek prihodnje nedeljo (14. oktobra) ter so drugo nedeljo (21. oktobra) in sledeči ponedeljek dosegli svoj vrhunec in v torek 23. oktobra svoj cilj. Kakor pripovedujejo nekateri Piranci dalo se je ubožnejšemu ljudstvu polenovke in vina, da le tem srčnejše demonstrira. Piranski župan je izdal dne 23. oktobra, potem ko se je razobesil uradni grb se samoitalijanskim napisom, kateri se je našel v shrambi, poziv, v kojem označi tamošnje dogodke za „dimostrazione imponente“, katero odobravajo vsi pošteni ljudje, katero se hvali v celej pokrajini in za katero so mu prispеле od vseh krajev čestitke. Čestitka občinskega sveta v Tržiču (26. oktobra) da je bila zaplenjena. V čestitki občinskega sveta v Labinu izraža se med drugim želja, naj se po inicijativi Pirana vsujeti naredba za celo pokrajino.

Po uzgledu „plemenite inicijative“ Pirana držal je 15. oktobra i občinski zastop v Kopru sejo, da protestira proti naredbi ter se je tudi tam privedila demonstracija. Po dogodkih v Piranu dne 21., 22. in 23. oktobra napravile so se demonstracije v Kopru še na večer zadnjega dne, katere so se nasledni dan (24. oktobra) ponovile na razne načine. (Glej interpelacija poslanca Kluna in drugov z dne 29. oktobra). V Rovinju se dne 26. oktobra prigodile po končanji seji občinskega zastopa ponilčne demonstracije; dne 28. oktobra pa je vladala tam pretilna uzrujanost. Protestiralo se je od strani občinskih zastopnikov ponovno v Labinu, drugikrat po napravi dvojezičnih tabelj že pred nekaterimi meseci v Pulju, v Malem Lošnju, v Tržiču in v Poreču, kder je političen komisar med dotično sejo bil primoren opetovano posredovati.

Vidi se, da je bil Piran izbran po nekem gotovem, že prej določenem načrtu za isto mesto, katero je imelo v akciji proti dvojezičnim grbom prednjačiti, da se doseže cilj z „dejanji“ in se more potem kazati, kar so italijanski listi že prej očitno raztolmačili, namreč, da se ono, kar se je dovolilo mestu Piranu vsled nemirov, ne more uzkratiti mirnim mestom ter bi se na ta način preprečila izvedba naredbe.

Poleg imenovanih občin protestirali so proti naredbi tudi odbor (8. oktobra) in zastop (22. oktobra) Tržaške občine kakor tudi deželni odbor istrski s podpisom deželnega glavarja dr. Campitellija (hitro po 8. oktobru). Dne 27. oktobra imeli so izaslanici istrskih mest v Kopru pogovor pri zaprtih uratih.

Vsi ti protesti, kateri obsegajo najhujše in najzlobnejše izraze proti naredbi in kar se nje tiče, zlasti pa proti Hrvatom in Slovincem ter njih jeziku, kateri se včasih imenuje „lingua straniera“ (ptuji jezik), pretiskavajo se najmljivo, tolmačijo in spremljajo se z najsimpatičnejšimi besedami v italijanskih listih („Il Piccolo“, „Il Piccolo della sera“, „Indipendente“) in v listu „Wiener Journal“, koji vladi ni ptuji.

Način takemu postopanju se je natanjčno opisal. Odkar se je proglasila naredba ne mine nobeden dan, da bi se proti nji nič ne čitalo. Časopisi bili so najuspešnejše sredstvo dotične agitacije, a jeden se smatra začetnikom demonstracije v Piranu z dne 14. oktobra in tako tudi vseh drugih. Piranski dopisnik lista „L'Indipendente“ sklicuje z dne 14. oktobra (glej številko z dne 15. oktobra) opisajoč demonstracije, na oster članek v listu „L'Indipendente“ z dne 9. oktobra proti naredbi, kateri članek zaključuje z besedami, da mora „moč brbljanja“ prestat, da je potreba dejanj ter prvi od besede do besede: „Ta članek napravil je tukaj največji utis, vsi so ga odobrovali, tako da se mora njemu pripisati začetek današnjih velikih, svečanih in častnih demonstracij (14. oktobra).“ Jeden list je zasmehoval in sramotil stanovnike Kormina, ker niso posnemali Piranskih izgledov. L'Indipendente“ (z dne 26. ali 27. oktobra) imenuje Slovence „genia“. V listu „Gazzetta di Venezia“, kateri se v Istri mnogo čita, stoji med drugim: „I militari giunti a Pirano furono accolti da manifestazioni ostili e da minaccie. La popolazione accorsa sul molo tentò d'impedire lo sbarco. Le donne con i bambini in braccio si avanzarono contro la truppa.“ — Rimski „Messagero“ piše, da so Piranci sprejeli avstrijsko četo z klici: „Viva l'Italia!“ „Abasso le armi austriache!“ „Morte ai Croati!“ Dne 29. oktobra cirkuliral je po Trstu brez zapreke Genoveški list „Caffaro“ št. 301. z dne 28. oktobra t. l., v katerem je poziv delegatov odseka „Circolo Garibaldi di Trieste“ na Italijane v Kopru, Piranu, Poreču, Bujah, Rovinju, Paznju Labinu in Pulju. Zadržaj tega poziva podpisani nočejo navesti, marveč prilože list sub 7. na porabo c. kr. ministerstva.

Neki državni poslanec je prijel 30. oktobra t. l. v pismu iz Trsta tiskan poziv družtva „Circolo Garibaldi“ — Sezioni Istriane,“ podpisan po „Comitato esecutivo“. Dall'Istria, Ottobre 1894“ na Istrane; ta poziv uročil se bođe ministerstvu in navedemo iz njega le nastopne besede, katere se prilično ujemajo z onimi v listu „L'Indipendente“ z dne 9. oktobra: „...le proteste platoniche a nulla giovano. Voi dovete agire e risolutamente agire, alla forza opponendo la forza, alla violenza la violenza...“

Vkljub vsem najostrejšim tiskanim protestom, vkljub vsem govorum v tej zadevi ter kljub vsem člankom v imenovanih in sličnih listih, vkljub zistematičnemu hujskanju ljudstva po Primorskih listih in po časopisih sosednega kraljestva niso se zganila c. kr. državna pravništva do 19. oktobra. Tega dne bil je list „L'Indipendente“ radi svoje pisave v zadevi grbov prvič zaplenjen, s čemur se pa nikakor ne pripoznava, da so c. kr. državna pravništva naprej postopala z pristojno strogostjo, ker so se še dalje brez zadržka objavljali ščevalni članki na našo državo, proti zakonitim naredbam in proti Slovanom, med tem ko se, kar naj bođe jedenkrat jasno in nedvomno povedano, oni časopisi, koji najbolje branijo državne koristi, in se samo nepovoljno izražajo o sedanjji upravi Primorske, pogostoma in mnogokrat brzovjavno plenijo.

Uradni in oficijozni listi niso se najmanje potrudili, da branijo naredbo ali da reagirajo na tiskane proteste in članke nasprotnih časopisov. Še-le 24. oktobra objavili so ti listi nek preklic in prinašali po temu dnevu tudi članke v prilog naredbi.

Nikjer se pa ne pové, kaj je vkrenilo c. kr. okrajno glavarstvo Kopersko za vzdrževanje miru in reda ter za osobno varnost v Kopru. Ker se pa proti demonstrantom z dne 15. oktobra ni postopalo, je tudi razumljivo, ako se ti svoje početje dne 23. in 24. ponovili še v večji meri. (Glej interpelacijo Klun in drugovi z dne 29. oktobra). Gledé Pirana je to okrajno glavarstvo vprašalo še-le 18. oktobra občinsko svetovalstvo, ali bo storilo potrebno za uzdrževanje reda.

Namestnik, kateri se je o priliki seje deželnega solskega sveta istrskega dne 8. oktobra podal v Poreč, kar ima sicer navado storiti le pri važnih zadevah, se ni udeležil seje, temveč se je dolgo časa pomenkoval z deželnim glavarjem dr. Campitellijem, gaitil

se je po izjavi gospoda ministra notranjih zadev tekar ondu, ko je bilo že znano, da se Piranski župan brani, odrediti potrebno za vzdrževanje miru in reda, dakle še-le drugi telen po započeti agitaciji in demonstracijah, in to je toliko, da je pripomnil županu, da njegov upor ni umesten ter da je 22. oktobra odposlal v Piran vojake in okrajnega glavarja Hoheggerja, zadnjega gotovo ne brez napotkov, koji ni spregovoril javno niti zvečer 22. oktobra, ko je župan zagotovil znano stvar, niti je ugovarjal, ko je okrajni sodnik naznanil, da bo dne 23. oktobra uradni grb s samostalnim napisom, katerega je našel v šrambi.

Z ozirom na ovdje navedene okolnosti uslobodjujejo se podpisani staviti c. kr. ukupnemu ministerstvu vprašanje:

„Ali je c. kr. ministerstvo naklonjeno, točno povedovati pa nepristranskih uradnih v zadevi grbov na Primorskem, preiskati postopanje tamošnjih c. kr. oblastnih, naročito gledé na hujškajoče delovanje časopisa ter po vspehu preiskave potrebno odrediti, da se zadosti zakonitosti in pravičnosti.“

Na Dunaju, 31. oktobra 1894.

Spinčić, Alfred Coronini, Krumbholz, dr. Lang, dr. Sil, dr. Engel, Blankini, dr. Gregorec, Borčić, Troll, dr. Schöcher, Elm, dr. Vašaty, dr. Dyk, Hájek, dr. Sláma, König, Purghart, dr. Bulat, Perić, Kušar, dr. Fandlerlik, dr. Helcelet, Supnik, Rozkošný, dr. Slavik, dr. Dvořák, dr. Brzorád.

Domače vesti.

Osobne vesti. Voditelj okrajnega glavarstva v Gorici, namestniški svetnik, vitez pl. Bosizio de Thurnberg et Jungenegg imenovan je c. kr. komornikom. — Sodni pristav pri okrajnem sodišči v Gorici Alojzij Dell'Alra imenovan je tajnikom pri temu sodišču. — Podgorski župan Anton Klančič dobil je v priznanje njegovega mnogoletnega in uspešnega delovanja zlati križec za zasluge s krono. — Davčni praktikant Fran Ukovič v Trstu je imenovan davčnim pristavom. — C. kr. namestnik v Trstu imenovan je namestništvena koncipista Hermana Ostija in Otto Schneider-ja začasnim okrajnim komisarjem, konceptna vezbenika Edvarda Fabijanija in dr. Bernarda Karminskega pa namestništvenima koncipistoma. — V polročju tržaškega poštneja in brzojavnega ravnateljstva imenovani so poštinski asistenti: Alojz Slavina, Iv. Ant. Baumgartner, Emil Vilj. Bayer, Eudor Arming, Ad. Rechsteiner, Edvard Donda, Hermenegild pl. Petris, Ivan Grandis, Rudolf Arming, Josip Lazari, Alojzij Wernig, Rikard d'Alessandro in Julij Frank; nadalje poštar Peter Gilly in poštni odpravnik Adolf Hauff. — Stavbarskim pristavom pri tržaškem poštneju in brzojavnem ravnateljstvu imenovan je stavbarski vezbenik Ivan Štolfa. — Minister za poljedelstvo imenovan je pristava dr. Julija Trubiča, dodeljenega šumarskemu ravnateljstvu v Gorici, tajnikom pri upravitelstvu istega ravnateljstva.

Tržaško namestništvo je pred kratkim ustavilo sklep občinskega sveta Tržaškega, da je v okoličanskih solah odstraniti zemljevid, ki se sedaj rabijo, in je nadomestiti z zemljevidi z italijanskimi imeni. Ta famozni sklep je namestništvo sedaj razveljavilo, češ, da spada nadzorstvo šol v njegovo kompetenco.

Obletnica koalije. V nedeljo, 11. t. m., bilo je leto dnij, kar se je po širni naši državi razlegalo veselo židovsko klicanje: hosijsana, dobili smo koalicijsko ministerstvo, minoli so časi političnega cinizma, nastala je nova doba, doba resnega delovanja, doba odkritosti in splošne ljubezni! Bilanca koalicijskega ministerstva je velika ničla! Tekom celega leta ni vlada izvedla nijedne reforme, vse je ostalo pri starem, nič se ni spremenilo, pokazalo se je samo, da je ogromna parlamentarna večina balast, z katerim ni mogoče izhajati. Brez upanja in brez strahu smo videli nastopiti koalicijsko ministerstvo in brez strahu gledamo v bodočnost. Zistemo, zasnovan na podstavi najzopernejšega egoizma, impotenten za vsako resno delo, tak zistemo bomo gotovo preživeli, ker tak zistemo ne more doživeti niti druge obletnice svojega rojstva, — ako tudi še stokrat bolj podpre italijanski živelj na Primorskem, ako mu tudi dovoli še najstrastnejšo agitacijo zoper habsburško državo in v prid velikemu a raztrganemu črevlju. Slovenci in Hrvati smo bili v Primorju na domačih tleh, ko se ni bilo koalije in še koga drugega ter bodemo tudi, ko ne bo več niti sluha niti duha o vseh sedanjih mnogoterih naših nasprotnikih in sovražnikih. V to pomož Bog i sreča junačka!

Deželni zbor se sklicuje sredi meseca decembra. Gališki dež. odbor je že dobil obvestilo, da se skliče gališki deželni zbor na dan 17. decembra. Državni zbor sklene jesenski del zasedanja 10. ali 12. decembra in so snide zopet 6. februarja.

Gracchi de seditione querentes. Pod tem ironičnim naslovom priobčil je glavni organ avstrijskih židov porogljivo notico proti slovenskim državnim poslancem iz Primorskega, katero so slastno pograbil tržaški židovski listi in za njimi šepavi „Corriere“,

kateri to bedasto opazko „N. fr. Presse“ obrača direktno na naša poslance. Židovka Luzzatto se je s tem omešila, ker je dokazala, da nima niti pojma o svetovni zgodovini, in da je duševno taka reva, kakor so sploh vsi židi. Omenjeni izrek rabi se namreč nasproti takim osebam, ki podtikajo drugim, kar so zakrivali sami. Ta primer židovke iz židovske tiskarne Dörfles gm. Paternolli šepa na vseh štirih, kajti naši poslanci niso ničesar zakrivali, toraj tudi drugim nimajo ničesar podtikati. Ako bi „Corriere“ in drugi listi njegove baže primerjali naše poslance ozbiljno Gracchom, našli bi v primeri dokaj sličnosti, a tudi dokaj protislovja. Ljudska tribuna Tiberius in Gajus Sempronius Gracchus provzročila sta s svojimi zakonskimi naredbami leta 133 do 121 pred Kristom velike izgrede v Rimu. Naši poslanci so dandanes pravi ljudski tribuni, toda ne izdajajo zakonskih naredb in tudi niso provzročili nikakršnih izgedov. Brata Graccha sta padla v izgedih, katere sta bila izzyala sama, naši poslanci pa menda v istrskih ne padejo, ampak nadejamo se, da bodo slavili zmagovavice nad krivico.

Slovenščina pri Tržaškem sodišču. Te dni se je vršila pri deželnem sodišču v Trstu kazenska razprava proti zakonski dvojici Ivanu in Mariji Mahnič iz Povirja zaradi posesti dinamita in zavajanja h krivemu pričanju. Zagovarjal je založenca odvetnik dr. Gregorin. Zatoženca sta bila oba oproščena. Pri razpravi se je branitelj posluževal izključno slovenskega jezika, istotako je predsednik, dež. sodišča svetnik Defacis, izpraševal obtoženca in svedoče v slovenskem jeziku. Samo državni pravdnik je govoril italijanski. A tudi to se utegne zboljšati morda že v bližnji bodočnosti. Zanimivo je, kako nekateri zagrizeni italijanski listi govore o tem dogodku ter niti ne omenjajo, da se je obravnavalo večinoma slovenski, češ, da se tako ne bo izvedelo, da v Trstu ima tudi slovenščina pri sodišču pravico, katere se je poslužil vrli odvetnik dr. Gregorin. Tako „Indipendente“ in „Piccolo“, oba organa iredentovska. Nič bolja pa ni oficijalna „Adria“, ki tudi niti z besedico ni omenila te razprave, ko je na pol vladni „Mattino“, nesramno pristavil, da je dr. Gregorin skušal braniti svoja klienta, kolikor se je moglo posneti iz slovenske njegove obrambe. Vse to je pač značilno za Tržaške razmere. — Ker je razpisano zdaj mesto višjega državnega pravdnika pri prizivnem sodišču v Trstu na mesto predsednika imenovanega Urbančiča, je pač opravičena nada, da to mesto zavzame mož, ki bo popolnoma vešč slovenščine ali hrvaščine, ter tako imel kvalifikacijo za to važno službo.

Tržaški Slovenci. V ponedeljek zvečer imel je mestni svet Tržaški sejo, v kateri je zagrizeni iredentar, dr. Spadoloni nesramno napadal Slovence. Svetnik Dolenc mu je krepko odgovarjal. Po seji so se pred mestno palačo primirile velike demonstracije. Zbrani Italijani so upili „Abasso gli Slavi! Morte ai Slavi!“ Slovenci, katerih je bilo blizu šeststo, so odgovarjali z „Živio Slovenici! Živela Avstrija! Živio Franc Jožef!“ Nastala je nepopisna zmešnjava, malo da ni nastal boj. Policija se je z vsoto silo zagnala na Slovence. Zaprla je šest Slovencev, Italijana nobenega. Razburjenost mej Slovani je velikanska. Policija je postopala samo proti Slovincem, iredentarjem pa je bilo dovoljeno vse. Ako na Dunaju še niso spredvidili, morajo jim dogodki tega večera ter pisava iredentarskih, uradnih in poluradnih listov o tej demonstraciji odpreti oči. Quem deus perdere vult....

Simon Gregoričeva slavnost. V proslavo petdesetletnice Simona Gregoričeva je priredila podružnica sv. Cirila in Metoda v Prvačini dne 4. t. m. veselico, ki se je obnesla v vsakem oziru izbornu. Vsopred je bil zanimiv, petje krasno. Dvorana je bila napolna polna. Po veselici ni bilo konca navdušenih napitnic. Veselice se je udeležilo precej občinstva iz sosednjih občin. Videti je bilo mnogo odličnih narodnih družin iz Dornberga, iz Vogrskega, od Sv. Križa itd. Vsa slavnost, dasi prirejena v skromnih mejah je jasno pokazala, kako se čista in ljubi dični pesnik Simon Gregorič. Čistega godločka je ostalo družtvu okroglih 40 gld.

Državni telefon v Gorici. Dne 1. t. m. se je izročil državni telefon javnemu prometu. Poleg centrale je tudi javna govornica na poštneju in brzojavnem uradu na kolodvoru. Za vsake 3 minute govorjenja se plača 10 novčičev.

Slovenska obrtna nadaljevalna šola. Ker slavni odbor „Sloge“ nas ni uradnim spoznal, naznaniti nam podatke o tej šoli, posnamemo po „Soči“ in njeni prilogi sledeče: Začasni šolski odsek sestavljajo gg. Dr. Anton Gregorič, Alfred prof. Coronini-Cronenberg, Fr. Vodopivec in Andrej Gabršček, peti član določil vlada. Vodstvo šole prevzame g. Vodopivec, poleg njega bodo podučevali še prof. I. Berbuč in učitelj Ed. Princič. Ker prvo leto vsi učenci gotovo ne bodo sposobni za pravo nadaljevalno šolo, ustanovi se tudi pripravljavni tečaj, v katerem se bodo po šest ur na teden ponavljali nauki ljudske šole. Vpisovanje je pričelo v nedeljo.

Bahanje „Soče“. Zadnja „Soča“ pravi, ko je navedla radodarne doneske za „Slogine zavode“. Toliko so poslali v zadnjih 14. dneih čitatelji „Soče“. Koliko so poslali

čitatelji „Nesloge“, ki se baha (čitaj basen o „žabi in volu!“) s čitatelji in pristaši (!) naj pové ona. — „Sloga“ ni nabirala nikdar doneskov za „Slogo“, toraj jih tudi izkazati ne more, zagotovo pa nečimerni „Soči“, da bi „Sloga“, ako bi se obrnila na svoje čitatelje in pristaše v tej zadevi, morda nabrala večjo svoto, kakor ona. Že imena navedenih darovateljev kažejo jasno, da več kakor polovico njih pošilja svoje doneske edino zaradi tega „Soči“, ker ni drugega nabiralšča. Med izkazanemi darovatelji so tudi oni mnogi gospodje, kateri so poslali svoje prispeške na naš naslov, a mi smo je vrátili, ker se, kakor smo omenili že v zadnji „Slogi“, iz poznanih razlogov ne pečamo z nabiranjem. Basen o žabi in volu prilaga se izvrstno puhli „Soči“, kajti ona se tako napačno, da bo jeden ali drugi dan počila.

Mirovni sodniki. Ker se zdaj govori o vpehavi mirovni sodnikov, dovoljemo si opozoriti na starejši — iz srednjega veka — slovenski izraz sodija, ki je bil mej goriskimi Slovenci obče znan in rabljen za ono uradno osebo, katero hočejo sedaj imenovati „mirovni sodnik“.

Slovenska šola v Gorici. Ministerstvo je odbilo utok mestnega soveleta Goriskega proti naredbi dež. šolskega sveta, da mora mestna občina na svoje stroške otvoriti slovensko ljudsko šolo. Mestni svet bajje namerja pritožiti se z nova in sicer do najviše instancije, t. j. do upravnega sodišča.

Časnikarsko revše nas imenuje čez vse modri in učeni gospod urednik „Soče“. Sprejemamo iz rok voleučenege gospoda „z ljudsko šolsko omiko“ ta pridevek in obljubimo, da bodemo vse naše duševne močij napeli, da si pridobimo modrost in znanje, katero diči in kinča „carneado“ prevzetnega in domišljavega urednika „Soče“. Sicer pa rečemo z Licentijem: Nescio Carneades iste qui fuerit.

Zasluzeno priznanje. Posebna deputacija tržaških Slovencev je izročila odvetniku dr. Gustavu Gregorinu v Trstu zlato uro s primerno verižico in z napisom „Prvobritelju za slovenske šole v Trstu dr. Gustavu Gregorinu. — Tržaški Slovenci 1894.“ Ta lep spomin so tržaški Slovenci poklonili dr. Gregorinu kot izraz hvalečnosti za njegovo neumorno delovanje v prid slovenski šoli v Trstu. Res je, vsa čas tako požrtvovalnemu in vestno delujočemu rodoljubi!

Slovensko pevsko družvo v Trstu je imelo te dni svoj občni zbor. Predsednik Cotič je pojasnjeval uzroke, zakaj delovanje družva v minulem letu ni bilo tako uspešno, kakor je želeli. Družvo ima glasom tajnikovega poročila 50 izvršujočih in 28 podpornih članov. Izmej poslednjih jih je nekoliko odstopilo, kar se mora obzalovati ker ravno to družvo zasluži vsestranske podpore slovenskih rodoljubov v Trstu. Mesto glede petja pač ne sme zaostajati za okolico, v kateri se tako lepo goji in razvija slovensko petje. Dohodkov je imelo družvo 222 gld. 25 kr., stroškov pa 175 gld. 24 kr.

Korumpiranost židovskega časopisja. V državne zboru je posl. Gessmann interpeliral vlado, ali ji je znano, da je dobivala „Neue Freie Presse“ za časa, ko je Stambulov vladal Bolgarsko, na leto 12.000 frankov za to, da je pisala v zmislu Stambulovem. „N. Fr. Pr.“ se zoper to očitanje silno brani in je poklicala na pomoč Koburžana, ministerskega predsednika Stojlova, ministra Načoviča in bolgarskega zastopnika na Dunaju Minčoviča. Vsi ti potrjujejo, da ni stara zidinja nikdar prešla groša za svoje delovanje. Verjemi to, kdor more. Koburžan je interesovan, da se ne izvé resnica in takisto tudi sedanja njegova vlada, saj je sam Načovič koj po odstopu Stambulova pisal v „N. Fr. Pr.“ „privatna pisma“. Ti torej gotovo ne bodo povedali resnice tem manje, ker se jim nasprotje ne da lahko dokazati. Vzlic temu pa je ves svet uverjen, da je bila unetost „N. Fr. Pr.“ za Stambulova tako plačana, kakor je plačana nje unetost za Stojlova. Podkupljivost židovskega nemškega časopisja v Avstriji je notorična in zato se tudi lahko ponaša, da je v civilizovanem svetu, zlasti na Angleskem in na Ruskem tako zaničevana, kakor nobeno drugo časopisje.

Židovski oglasi. Poznano je vsakemu, kdor se količak peča z novinarstvom, da židovski trgovci trošijo ogromne svote za oglase v raznih časopisih, v katerih pripočajo z bombastičnimi frazami svoje slabo blago. Vsakdo, kdor je le jedenkrat kaj naročil na podlagi enakih oglasov, se je gotovo prevaril. Slovenski časopisi bi toraj ne smeli sprejemati takih sleparskih oglasov, ker z njimi se ljudstvu le škoduje. Večina slovenskih listov tudi zavrača take inserate, med tem, ko jih „kristjanska“ „Soča“ slastno sprejema in oglašuje. Pudi zadnja št. „Soče“ ima celo kopo židovskih oglasov, med njimi zopet onega „o habsburški loteriji“. Ker se na naš zadnji poziv ni ganilo niti državno odvetništvo niti finan. oblast, povemo sedaj očitno, da list ki uvrščuje oglase inozemske loterije, katere v Avstriji ni dovoljeno e. kr. finančno ministerstvo, zapade globi do 300 forintov. Tudi imajo e. kr. poštni uradi dolžnost in pravico pisma, v katerih se nahajajo srečke takih loterij konfiscirati. Naj kriči in psuje sedaj „Soča“ ter naj nas imenuje denuncijante, iz njenih ust je za nas ta izrek le časten!

„Sport“. V Zagrebu je izšla 1. t. m. prva številka novega hrvatskega časopisa

„Sport“, urednje ga Slovenec g. Etbin Kristan, poznat sportnik in sourednik „Agrarmer Tagblatta“. „Sport“ bo zastopal interese vseh strok hrvatskega in slovenskega sporta. Priporočamo ta list, za čegar spretnost jamči že ime urednika, najtopleje slovenskim kolezarjem, Sokolom in sploh vsakemu, kateri se zanima za to ali ono stroko športa. „Sport“ je službeno glasilo zaveze hrvatskih biciklistov, hrv. kl. biciklista „Sokol“, kotoraškega kluba „Sloven“ i I hrv. društva biciklista. Izlazi 1. in 15. vsacega meseca ter stane na leto 6.60 kron. Uredništvo in uprava je v Zagrebu, Gunduličeva ulica št. 26.

Marija Jeglič, udova bivšega vodje deželnega računstva goriskega Andreja Jegliča je umrla v Podbrezju na Gorenjskem. Pokojna je bila sestričina dru. Lovru Tomanu ter s svojim soprogom vred odlikovala se po blagosti srca in gorkem rodoljubju. Čast njenemu spominu!

„Piranski partijoti“. Popolnoma zanesljiva oseba nam poroča: Pohajajé pretekli teden po Vipavski dolini, vstavim se dne 8. t. m. v neki gostilni čez noč, kder naletim na štiri goste iz Pirana, kateri so se vračali z kupljeno živino domov. Trije so govorili prav dobro naš jezik, četrti pa ni znal niti besede slovenskega. Pogovarjaje se z njimi, sem spoznal, da sta od prvih treh dva uneta Slovenca, jeden pa pristaš Italijanov. Razgovarjali smo se o vsem mogočem in tudi o Piranskih izgedih. Trije so šli pogledat živino v hlev in ostal sem sam z onim Slovincem, kateri je pristaš italijanske stranke. Ta mi je potem na štiri oči pripovedal sledeče: Onega dne, ko so imeli dospeti z pomorskim parnikom vojaki iz Trsta, bilo je vse pripravljeno, da se jim zabrani izkrekanje, da se parnik dospévi do mola razleti ter pokonča vse vojaštvo, pristavil je, da molo je že davno v to prirejen. Pripovedoval mi je dalje, da so Piranski gospodje nakupili veliko sodov petroleja, z katerim bi se bile polile hiše Slovencev in onih Italijanov, ki so za Avstrijo, zažgali bi bili in zajedno pomorili vse Slovence in druge stanovnike, ki niso italijanskega mišljenja. „To bi bila strašna noč“, je rekel, „a neki visoki gospod je odsvetoval in vse je izostalo“. — Tako naš poročevalec, kaj je resnice na tem pripovedovanju ne moremo soditi a da bi bil omenjeni Piranec vse le iz rokava stresel, zdi se nam neverjetno.

„Tržaški Sokol“ je praznoval v nedeljo otvoritev nove telovadnice; slavnost se je prav dobro izponela, da, more se reči, bila je prava narodna slavnost. Telovadnica je bila krasno prirejena in najkuskneje okrašena zastavami, emblemi in prepogami. Starosta dr. Gregorin je v prekrasem in od občinstva burno odobranem govoru pozdravil isto pojašnjuje važnost divne sokolske ideje in posebno naglašuje, da se je tržaški „Sokol“ po vztrajnem delovanju povspel na častno mesto med slovenskimi „Sokolmi“. Zlasti je naglašal — sklicuje se na zgodovino Grkov in Rimljanov — kako potrebno je, da si blazimo duh in utrajmo telo, kar je uprav poglaviti smoter sokolske ideje. Motijo se oni, ki menijo, da je Sokolstvo igrača. O tem nam je živ vzgled narod češki, kateri ne bi se bil nikdar povspel do one višine, s kjo se ponaša landanes, ako ne bi imel svojega, toli divno procvitajočega Sokolstva. Govornik se je spominjal vseh narodnih društev tržaških in je iskrenimi besedami pozdravil. Po dovršeni slavnosti zapričel se je jako živahen ples. Kadrljlo je plesalo do 80 parov. Iz Gorice se je udeležil slavnosti urednik „Rinnovamenta“, Ivan Kušar, in še nekateri člani goriskega Sokola, kojim naj bode ugled „Tržaški Sokol“.

Buzetski občinski zastop je Tržaško namestništvo hkrati razpustilo. Uzroki niso znani. Najbrž se je zastop razpustil, ker je večina v njem hrvatska in ker je župan Hrvat. Za boljše razumevanje konstatujemo, da se še ni razpustil nobeden tistih italijanskih zastopov, ki so na nesramen način protestovali zoper ravnopravnost pri sodiščih in očitno hujškali na upor, ali ga se sami uprizorili, da se ni odstavljen dež. glavar isterski, ki je v brzojavki na ministerskega predsednika izrecno odobral prirejene izgrede in demonstracije, in da je dr. Fragiacommo še vedno župan Piranski, dasi je vodil vse demonstracije v tem mestu.

Urednik „Soče“ obsojen. Urednik našega lista A. m. Obizzi je zatožil tiskarja in urednika „Soče“, ker je ta hotel podkupiti nekega mladega učenca iz naše tiskarne, da bi ukradel rokopise lista „Sloga“ ter mu je izročil. Temu tiskarskem vajencu uročil je urednik „Soče“ kot plačilo 2 gold., 3 gold. mu je obljubil dati pa, ko mu prinese željene rokopise. Včeraj je bila pri okr. sodniji obravnava, pri kateri je obsojen urednik „Soče“ Andrej Gabršček na 25 gld. globe ali pa 3 dnij zapora. Obsojeni urednik „Soče“, Andrej Gabršček, je rekuriral.

Pozdrav od „bratov“. „Zaveza italijanskih časnikarjev“ je odposlala te dni povodom svojega zborovanja v Rimu prisrčen „pozdrav“ laškim časnikarjem v Trstu in Istri, s kojim jih hoče vsodbujati, da vstrajajo v borbi za italijanstvo. No, misliti si moremo, da lahonskim časnikarjem na Primorskem, katerih je devet desetink Židov, po tem mighljaju z nova vzarste greben in da se jim vzdigne pogum, okrepan po „bratskem pozdravu“ iz Rima.

Našli so se! Celjski Nemci so si s svojim navdušenim potegovanjem za istrske Lahe pridobili naklonjenost cele iredante. Piranski župan, židovskega pokolenja, se jim je za njih sočutje in za njih podporo zahvalil s posebnim pismom, v katerem poudarja solidarnost Pirana s Celjem. Piranski Lahi so se vneli za Celjske Nemce, ko je znano Celjsko glasilo pangermana Foreggerja udarilo na struno, ki za Lahe tako prijetno zveni, ko je povedala, da imajo Lahi in Nemci „noch ein Haus ausser Oesterreichs.“ Blagoslovljena bodi zveza laške in nemške iredante na večne čase! Amen.

Kje je toleranca? Danes je došel piše „Edinost“ od sobote, v naše uredništvo Ivan Lukežič iz Vrtojbe pri Gorici ter nam je povedal nastopno: Včeraj zjutraj sem se predstavil v pisarni tvrde Parisi, kamor sem bil pozvan, da bi stopil v delo. Komaj pa je dotični uradnik — zove se menda Vezoli — ugledal mojo slovensko knjižico „Del. podp. družva“, zarezal je nad mano osorno: Ščavi non prendo! Globoko užaljen ostavljam se seveda pisarno. Tako siromak delavec, mi pa smo radovedni, dali tudi šef te znamenite firme res odobruje tako postopanje svojih uradnikov, koje priča o vsemu, samo ne o toleranciji. — (Ali ne poznate politično osvedočenje Parisija; spomnite se zadnje revolucije v Trstu. Ured. Sloge.)

Slovenec pozor! V Gorico prihajajo posebno o velikih semnjih svakojsaka ptuja, nemška ali laška družva v različnih poslih da si služijo denar. A taka potujajoča družva oglašuje svoj „gšeft“ ostentativno le v laškem jeziku, povabijo toraj samo Lahe. Tako gostuje sedaj v Gorici nekakova menažerija in nekakov cirkus, oba posetujejo večinoma le Slovenci. S tem ponižujemo samega sebe in naš jezik. Bodimo značajni in ne podpirajmo z našim denarjem takih poduzetnikov, kateri nečejo poznati nas in našega jezika. Nikdo naj ne obišče njih lokalov. Bodimo v vsakem obziru radikalni, skrajno radikalni! Klin s klinom!

Is Šmartnega v Brdih se nam piše: V nedeljo, praznik sv. Martina, brala se je v naši novosezidani cerkvi, katera je posvečena temu svetniku, prva sveta maša, pri kateri je nam posebno ugajalo lepo in ubrano petje domačih pevcev. Jako pomenljiv, svečan in praznik primeren govor je imel o. franciškan iz Kostanjevice pri Gorici, ki je večino pobožnih ganil do solz. Svečano službo božjo je opravil naš velečestiti in priljubljeni g. župnik Josip Kodolja. Vsi smo bili zadovoljni in veseli ter smo se Vsegamogočnemu zahvalili za izkazane dobrote, žalilo nas je samo to, da se je popoldne plesalo. Ples na tak dan ni umesten in bi se bil lahko, ako se že brez njega biti ne more, odložil ali pa še bolje popolnoma opustil, saj bode imeli za rajanje dosti priložnosti o Pustnem času.

Prevaran žid. Te dnij je prišel k nekemu židovskemu trgovcu z vinom v Gorici človek in mu ponudil vino na prodaj. Židu je vino ugajalo, kakor tudi cena, po 14 gl. hektu. Prodajalec je rekel židu, da ima okolu 50 hektov takega vina in da ga prodá po tej ceni samo zaradi tega, ker nujno potrebuje denarja. Žid mu da pedesetak are in reče, da bo drugi dan prišel po blago. In res, drugega dne pride kupec z posodo po vino v neko selo v Vipavskeji dolini, kakor mu je prodajalec naznanil. Ali kako se začudi in debelo gleda, ko v dotičnej vasi praša po hišni številki in po imenu prodajalca, katerega nihče ne pozna. Sprevidel je, da ga je nekdo prevaril. Židu na pedesetak mu ni ležeče, ker ima jih polno skrinjo, a sramuje se, da je njega premetenega kupca, prevaril skitač in molči.

Drzen tat. Iz Brd se nam piše: Pretekli teden sem se peljal z dvema tovarišema skozi Dornberg, kjer se nekoliko ustavimo v krčmi tamošnjega g. župana. Ker je bilo že pod noč in hladno, ogrnemo konja s sklavino (plahto), katera je pa takoj zgnila raz konja pred hišo. Mislim, da Trst gledé zmičkanja ni nevarnejši, pa kaj se če, zima je pred durmi; znikavec se bo v dolgih in mrzlih zimskih nočeh odeal z mojo konjsko plahto, ako je ni že dal za vino. Vsekako mu voščimo dober tek.

Prekana. Bric je prodal goriskemu židu vino, pogodila sta se 10% vrhovine, a židu to ni zadostovalo ter je zahteval in zaračunal si tudi še 10% od vrhovine. Pazite toraj dobro, kadar se pogajate, da ne bode škodovani.

Novice iz Brd. Piše se nam pod 13. novembrom: Minolo nedeljo sti razglasili dve županstvi (Koščansko in Dolensko) poziv k kontrolnemu zboru za črnovojnike. Dolensko županstvo je imelo že včeraj svoj kontrolni zbor „na Križišču“ pred županovo pisarnico. Sešlo se je bilo čez 2 sto mož, ker so bili klicani vsi v črno vojsko spadajoči, ki so rojeni v letih 1852 do 1875. Komisiji je bilo precej težko vzdrževati mir in red. Nekateri so zahtevali odškodnino za pot in zamujó časa; drugi so prašali: Kje bo vojska? Ali idemo nad Lahone, kise „puntajo“ proti vladnim dvojezičnim napisom? Dajte puške, pa čemo puntarje učiti „kozjo molitvico!“ Ker je vlada zapovedala, napraviti po sodiških dvojezičnih napisih in pečate, treba, da jo v tej stvari podpiramo. Zato o d o b r u j e m o interpelacijo drž. poslancev Spinčiča, Alfreda

grofa Coroninija in tovarišev. — Pri tej priliki spominjam naša županstva, da vse 3 briske pošte nosijo večinoma Slovincem pisma, pa imajo pečate samo italijanske, kakor da spadamo Briči pod Italijo. Zakaj ne prosite c. k. pošto direkcijo, da sprejme na pečate slovenske napise? — Veliko deževje napolnilo je naše potoke in reke, da so prestopili svoje bregove. O takih prilikah se težko pogrešajo mostovi in vzdignjene ceste. Tako pogrešamo pod Dobravem most in cesto kljub pritožbam Biljanske občine, kljub peticijam „Slovenskega jezika“, kljub sklepu in naročbi deželnega zbora. Tako pogrešamo most „pri Peternelu“ pod Slavčemi čez Kozbansko reko, ki ga je bila pred letom podrla. Slavške družine ne morejo niti po sol in petroleje, kar potrebujejo vsaki dan; gospod Gradenski, ki nosi tod čez sv. zakramente v Hlevnik, bil je te dni dvakrat v nevarnosti. Morda bo v bodoče bolje, ker so peljali orožniki cest. nadzornika (županovega ljubljenca) iz Slavč na visoko šolo pri sv. Antonu v Gorici.

Interpelacije. V današnji številki prinašamo štiri interpelacije, katere so stavili v zadnjih 14. dneih v državnem zboru Alfred grof Coronini, profesor Spinčič in dr. Gregorčič. Te interpelacije slikajo živo žalostno stanje zatiranih primorskih Slovanov in današnji zistem vladanja v tej kronovini. Čitajte je pazljivo, kajti v njih je v lapidarnih potezah načrtana tuga in beda naša, načrtane so opravičene želje in zakonite zahteve primorskih Slovincov in Hrvatov. „Slovenski Svet“ obžaluje, da take interpelacije ne podpisujejo vsi primorski in ostali slovenski poslanci, temveč vrli Dalmatinci in značajni Mladučehi. In prav ima! Slovenske koalirance je izvrstno opisal „Agramer Tagblatt“ z dne 7. t. m. v uvodnem članku pod naslovom „Ein Sieg der Irredenta“; radi bi donesli ta izboren članek, kateri je učinil v Dunajskih parlamentarnih krogih in v ministerstvu velik in dobrodejen vtis, a zabranjeno nam je, ker je omenjena številka vplivnega zagrebškega dnevnika, kojega najtoplejše priporočamo, na Primorskem zaplenjena. Sicer pa mislimo, da se bo v tej zadevi interpeliralo.

Is Hrvatske. V soboto bila je v Pisarovini dopolnilna volitev za hrvatski sabor; zmagal je kandidat madjaronske stranke župnik Harabajza z 175 glasi, dočim je dobil kandidat stranke prava, dični pesnik hrvatski, dr. August Harambašič 103 glasove. Da se ne bi volilo po znanem hrvatskem načinu, z pomočjo bajonetov, voljen bil bi gotovo dr. Harambašič z veliko večino. Volitev je nadzoroval sam veliki župan zagrebški Kovačević, čegar izrek: Piši Junkovič! označi dovoljno, kako se vrše volitve na Hrvatskem.

Gospodarske zadruge v Istri. Dne 7. t. m. so hrvatsko slovenske gospodarske zadruge Istre ter poslanci na istrskem deželnem zboru in na državnem zboru sestavili v Opatiji obširno spomenico, katero vroči cesarju posebna deputacija.

Salomonova razsodba. Brnski list „Lidove Noviny“ prinaša popis sledeče sodnijske obravnave, katera se je vršila v nekem mestu na Moravskem: Pred sodnikom stoji kmet, katerega je neki jud dobro osleparil. Žid toži kmeta radi razžaljenja časti, ker ga je zaradi sleparije imenoval „smrdljivi jud“. Sodniku je bila cela zadeva dobro znana in se ni čudil, da je ubogi kmet dal svojej pravični jezi odnška na tak način. Prične se obravnava. Sodnik tožitelju: „Vi ste tožitelj Moric Kohn?“ Tožitelj: „Da, gospod svetnik“. Sodnik: „Katero vero?“ Tožitelj: „Mozajične“. Sodnik: „Dobro, Vi toraj tožite nauzočega J. V., ker je Vas imenoval „smrdljivega žida?“ Tožitelj: „Da, To je veliko razžaljenje“. Sodnik (pozovni, berič pride): „Vi, sodnijski sluga, povohajte tega gospoda!“ Sluga: „Prosim...“ Sodnik: „Le povohajte! Ali diši ali smrdi?“ Sluga se še zmerom obovtovlja. Sodnik: „No, ali bo ali ne! Povohajte gospoda!“ Sluga povoha. Sodnik: „Ali diši?“ Sluga: „Ne, gospod pristav; on smrdi“. Sodnik tožitelju: „Slišali ste zapriseženega sodnijskega slugo. Zatoženca po tem nikakor ne morem obsoditi.“

ZAHVALA.

Ker nam ni mogoče, za mnogobrojne izkaze srčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti našega nepozabnega sina, oziroma brata, velečestitega gospoda

FRANCETA HEBAT-A,
viharja na Vojščici,

vsakemu posebej se zahvaliti, izrekamo tem potom vsem svojo najtoplejšo zahvalo, zlasti se zahvaljujemo vsem tistim, kateri so našemu dragemu sinu, oziroma bratu zadnjo čast izkazali, spremivši ga do poslednjega bivališča.

V Renčah, dne 10. novembra 1894.

Zatujoči ostali.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. m. Obizzi.
Tisk „Prve slov. tiskarne“ A. m. Obizzija v Gorici.

Št. 4880/94

RAZGLAS.

Dne 31. oktobra 1893 dokončal se je razdolžitveni načrt in nehala je izžrebanje obligacij goriskega zemljiščno — odveznega zaloga.

Naznanja se torej vsem tistim, kateri posedujejo tu spodaj razkazane obligacije s kuponi, da se lahko oglasijo pri tukajšnji deželni blagajnici v namen, da jim za nje izplača dotične zneske s 5 odstotno premijo:

Št. 83 po 50 gl., št. 234 po 50 gl. izžrebane 30/4 1886; št. 233 po 50 gl. izžrebana 31/10 1888; št. 702 po 100 gl. izžrebana 10/4 1890; št. 226 po 50 gl. izžrebana 30/4 1892; št. 1030 po 100 gl. izžrebana 31/10 1892; št. 93 po 100. št. 1031 po 100 gl. izžrebane 29/4 1893; št. 261 po 50; št. 156 po 100 gl. izžrebane 31/10 1893. potem pa še obligacije črka A št. 291 po 50 izžrebana 31/10 1886; št. 239 po 170 izžrebana 31/10 1892; št. 139 po 110, št. 218 po 100 izžrebane 29/4 1893, št. 173 po 50 izžrebana 31. oktobra 1893.

Deželni odbor.
Za deželnega glavarja:
Dr. Verzegnassi

Černigoj Jožef

edini slovenski stolar v Gorici, v ulici Morelli št. 31, priporoči se slavnemu občinstvu. Izdeluje nove stolice ter popravlja tudi stare in se ne boji nikake konkurence.

PAULIN EDVARD

v Nunski ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Anton Budin

kamnoseški mojster v Mirnem. Sprejema in zagotavlja kamenotesarska dela do dolgosti 5 metrov, za katero koli stavbo po primernih cenah. Postreže točno in lično. Ima svoj kamenolom.

Zaloga Vrhniskega piva

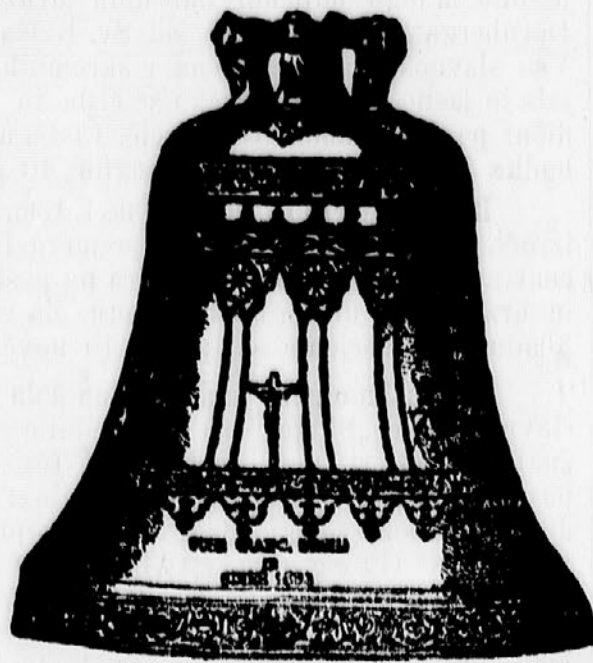
pod vodstvom Joška Rovana v Raba-tišči št. 18 prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Novič Franc

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semenški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

G. Likar
v Semenški ulici h. št. 10
prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2, ima bogato založeno štacuno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbi, da postreže se svežim blagom. (On prodaja tudi naš list.)

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9, se priporoči slavnemu občinstvu za razna mizararska dela.

Trtne reznice ali sajenice (kolci)

prve vrste:
Tržaška, Merkačuška

in druge vrste, prodaja

Josip Mavrič,

vinogradnik v Kozani h. št. 19.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ ob velikej vojašnici, na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina ter ima domačo kuhinjo.

Anton Bortolotti,

kamnosek,
v Gorici ulica Treh Kraljev št. 8,
ima veliko zalogo
nagrobnih kamenov,
mrtvaških spomenikov in žar.

Izdovalnica v kamnu in marmorju.

Naročbe se izvršijo
točno in po niski ceni.

H. RIESSNER

v Raščelju h. št. 26

(poleg lekarne Pontonijeve.)

Priporoča se za izdelovanje vseh umetnih cvetic.

Ima tudi v zalogi nagrobne vence, mrliske obleke, čevlje, rakve (truge), voščene sveče, itd. itd.

Popravljajo se nagrobni venci iz umetnih cvetic in biserjev.

Vse po niskih cenah!

Odlikovana

livarna za zvonove

Franc Broili

GORICA-VIDEM

Zalagatelj
zavarovalnega društva

Unio - Catholica
na Dunaju.

Prevzema koje si bodi litanje in prelivanje zvonov vsakojsake težine in uglasbe. Jamči za popolno izvršitev dela proti cenam zeló niskim, da se ni bati tekmovanja. Sprejema plačila na letne obroke na ugajanje dobavljavcev. Prvi vplačilni obrok, se ne vroči, dokler niso bili novi zvonovi preskušani, popolnoma utrani in najdeni, da se ujemajo harmonično, da so glasni in razlegajoči.